

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ภาษาคือ เครื่องสื่อความหมายในระหว่างมนุษย์ที่ร่วมกันอยู่เป็นหมู่คณะให้สามารถเข้าใจกันได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสว่า "ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น"¹ ชุมชนบางชุมชนมีภาษาที่ใช้ติดต่อกันระหว่างคนในชุมชนภาษาเดียว แต่ในชุมชนบางแห่งมีภาษาที่ใช้ในชุมชนมากกว่าหนึ่งภาษาขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคคลกลุ่มหนึ่งอพยพย้ายจากภูมิลำเนาเดิมมาสู่ชุมชนใหม่ การติดต่อกันทางสังคมและการเมืองทำให้คนที่อพยพเข้ามาจำต้องเรียนรู้ภาษาของชุมชนใหม่ เพื่อความสะดวกในการดำรงชีวิตของตน

นอกจากภาษาจะมีความสำคัญในการสื่อความหมายแล้ว ภาษายังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความเจริญและวัฒนธรรมของชาติ หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวว่

ประเทศในภาคพื้นเอเชียหลายประเทศเป็นเมืองขึ้นของชนชาวยุโรปมาเป็นเวลาชั่วสองอายุคนเป็นอย่างน้อย...ที่ไม่เคยตกอยู่

---

¹ ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. "พระราชดำรัสในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย 29 ก.ค. 2505" ชุมนุมภาษาไทย (คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ , 2505) หน้า 170

ในอาณาจักรต่างประเทศเป็นเวลานานก็มีญี่ปุ่น ไทยและจีน ประเทศ
ที่เคยเป็นอาณานิคมมาเป็นเวลานานประสบปัญหาทางภาษาค่อนข้าง
กัน กล่าวคือ เมื่อเป็นเอกราชขึ้นมาแล้วไม่สามารถตกลงกันได้ว่าจะ
คงใช้ภาษาของผู้เข้าครอง คือ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาใดภาษาหนึ่งที่เคยใช้
มาแล้วเป็นภาษาราชการต่อไป หรือจะใช้ภาษาหนึ่งภาษาใดที่เป็น
ภาษาพูดในประเทศของตน...ภาษาของชาติอื่น ๆ ในเอเชียที่เขา
รับแล้วว่าของเขาไม่ทันกาล เขาอยากจะใช้ภาษาของเขาเป็นสื่อ
การสอนในโรงเรียนมัธยมเขาก็ใช้ไม่ได้...ภาษาไทยเราเรียก
ว่าทันกาล เพราะเราใช้เป็นสื่อการสอนในสถานศึกษาทุกระดับนอก
จากนั้น ในเรื่องตัวอักษรและอักขรวิธีก็เป็นที่พอใจของคนในสังคม
ไทยของเราพอสมควร ²

โรเบิร์ต บี. โจนส์ แสดงทัศนะเกี่ยวกับภาษาไทยไว้ว่า "ภาษาไทยเป็นภาษา
ที่เพราะหู ถึงแม้ประเทศไทยจะไม่มีการถือชนวรรณะ ภาษาไทยก็เต็มไปด้วยคำสุภาพและ
ราชาศัพท์ ซึ่งเป็นเครื่องบอกอยู่ในตัวว่าที่คำที่สูง ภาษาไทยนั้นเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง
ของไทย"³

² บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. "ภาษาไทยเป็นภาษาทันกาลหรือไม่" สังคม
ศาสตร์ปริทัศน์ 4(มีนาคม 2511) หน้า 46 - 57

³ Robert B. Jones, Ruchira C. Mendisand and Craig J. Reynolds. "ที่คำที่สูง" Thai Cultural Reader I. (Cornell University, Southeast Asia Program, re.; N New York, 1970), p. 92.

Nairn⁴ เคยเลือกวิจัยโครงการของยูเนสโกสองโครงการ คือ โครงการทดลองการศึกษาแผนใหม่ที่จังหวัดยะเชิงเทรา (พ.ศ. 2494 - 2502) และโครงการศ.อ.ศ.อ. ที่อุบลราชธานี (พ.ศ. 2496 - 2504) ซึ่งได้ดำเนินการและเลิกไปแล้ว เขาสรุปว่า เหตุผลหนึ่งที่ทำให้โครงการทั้งสองล้มเหลวคือ เจ้าหน้าที่ทางวิชาการที่มาช่วยนั้นมีเวลาอยู่ในประเทศไทยน้อยเกินไป และไม่รู้อาษาไทย ผลการวิจัยของ Nairn นี้ยืนยันคำกล่าวของ ซีไอคอร์ด ยูเบเนอร์ ผู้อำนวยการภาษาต่างประเทศแผนกศึกษาธิการแห่งรัฐนิวยอร์กที่ว่า การเรียนรู้อาษาอื่นนั้น ไม่มีกรณีใดเลยที่จะเป็นการสูญเสีย แต่กลับจะเป็นคุณประโยชน์ในอันที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ในโลก "การเรียนภาษาอื่นไม่ได้เป็นความฟุ้งเฟ้อทางวัฒนธรรม แต่เป็นความจำเป็นในทางปฏิบัติ คือ จำเป็นในค่านิยม การเดินทาง การวิจัย การต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การทำความเข้าใจระหว่างชาติ และจำเป็นต่อสันติภาพของโลก"⁵

เมื่อย้อนไปสู่ประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศไทยแล้วจะพบว่า การติด-
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

⁴ โทศล ศรีสังข์, วิจัยเรื่อง International Aid to Thailand :
 The New Colonialism. by, Ronald C. Nairn. สังคมศาสตร์ปริทัศน์
 (กันยายน - พฤศจิกายน , 2510)

⁵ Huebener, Theodore. Why Johnny Should Learn Foreign
 Language, (Chilton Philadelphia , 1961), p. xii.

แรกที่ปรากฏหลักฐานว่าไทยติดต่อกับ ในรายงานเกี่ยวกับการค้าของพ่อค้าต่างประเทศ ที่เข้ามาค้าขายในกรุงศรีอยุธยาขึ้นว่า "สยามเคยเป็นอาณาจักรที่พระเจ้ากรุงจีนให้ความนับถือไว้วางพระราชหฤทัย ฉะนั้นประเทศจีนจึงได้ถ่ายทอดวิชาการในคานกฎหมาย และการศาสนาไปจากกรุงสยาม" ⁶ สำหรับชาวตะวันตกนั้น "โปรตุเกส" เป็นชาติแรกที่มาติดต่อกับไทยในสมัยพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา ⁷ หลังจากนั้นประเทศไทยก็เป็นที่รู้จักกันในหมู่ชาติตะวันตกว่า เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและยังมีความสำคัญในฐานะ "เป็นสถานีกลางในเส้นทางการเดินทาง และกิจการค้ากับประเทศอื่นๆ" ⁸ มูลเหตุเหล่านี้ทำให้ชาติตะวันตกหลาย ๆ ชาติสนใจที่จะติดต่อกับสัมพันธ์ไมตรีกับไทย

ในระยะแรก ๆ ที่ไทยมีสัมพันธ์ไมตรีกับชาติตะวันตก การติดต่อกับความตกลงระหว่างกันต้องใช้เวลา ซึ่งบางครั้งก็เป็นสาเหตุแห่งความยุ่งยาก ริชาร์ด เบอร์นามีบันทึกไว้ว่า "เรื่องฉอฉฉนี้เกิดขึ้นเมื่อครั้งเราใช้ลามคนก่อนชื่อ อาลามี่ (Allamee)" ⁹ มีหลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าในเวลานั้น ชาวไทยไม่รู้ภาษาชาวตะวันตก และชาวตะวันตกก็ไม่รู้ภาษาไทย ในจดหมายของ สตีเฟน ฟลาวเวอร์ ที่กอมบรุน (บันดาร์อาบาส)

⁶ ไฟโรจน์ เกษเม่นกิจ, แปล บันทึกเรื่องสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศในศตวรรษที่ 17 เล่ม 1, (กรมศิลปากร พระนคร, 2513), หน้า 178

⁷ กรมวิชาการ แบบเรียนสังคมศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ชั้น ม.ศ. 1, (คุรุสภา, พระนคร 2510), หน้า 45

⁸ ไฟโรจน์ เกษเม่นกิจ, แปล บันทึกเรื่องสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศในศตวรรษที่ 17 เล่ม 2 (กรมศิลปากร พระนคร, 2513) หน้า 5

⁹ เล่มเดียวกัน, หน้า 343

เล่าถึง เรื่องคณะทูตไทยซึ่งออกเดินทางจากประเทศไทยใน ค.ศ. 1669 (พ.ศ. 2212) ดังนี้

เรือที่พระเจ้ากรุงสยามส่งไปเมื่อปีที่แล้ว พร้อมด้วยคณะราชทูตและเครื่องราชบรรณาการ เพื่อนำมาทูลเกล้าฯ ถวายพระเจ้าแผ่นดินที่นั่น ปรากฏว่าได้พบกับพวกอาหรับในอ่าว และถูกพาไปยังเมืองมุสคัทเพื่อเรียกค่าไถ และจะไม่ยอมปล่อยหากไปได้รับเงินค่าไถเป็นจำนวนมาก พ่อค้าคนหนึ่งในกลุ่มพ่อค้ามิง เป็นชาวเปอร์เซีย ได้มีหนังสือไปถึงชาร์บันคอร เพื่อขอความช่วยเหลือ ส่วนคณะราชทูตก็ได้เขียนไปถึงด้วยเป็นภาษาของตน (ซึ่ง ไม่มีใครอ่านหรือเข้าใจเลย) แต่เนื่องจากท่านทูตทำท่าทางให้พอเข้าใจได้จึงทราบว่าเป็นท่านประสงค์จะให้คอมพิวเตอร์กับข้าพเจ้าช่วยเขียนข้อความสักสองสามบรรทัดในนามของกษัตริย์พระองค์นี้ แจงให้ทราบถึงประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับถ้าหากปล่อยเรือดี้ไป 10

ศาสนาและการค้าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวตะวันตกสนใจที่จะเรียนภาษาไทย ในจดหมายของ โรเบิร์ต ปาร์กเกอร์ ที่เขียนถึง ริชาร์ด เบอรัมบี ในค.ศ. 1678 ตอนหนึ่งแจ้งไว้ว่า "เราไ้ส่งเด็กหนุ่มคนหนึ่งชื่อ แรมมูเอล ฮาวิส ไปให้ท่านด้วย ซึ่งบริษัทได้ตกลงใจจัดส่งรวมไปกับคนอื่น ๆ เพื่อให้ไปเรียนภาษาท้องถิ่น และฝึกฝนหาความชำนาญเพื่อรับใช้ในกิจการของบริษัทต่อไป"¹¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰ ไพโรจน์ เกษแมนกิจ , แปล เล่มเดียวกัน หน้า 343

¹¹ ไพโรจน์ เกษแมนกิจ , แปล เล่มเดียวกัน หน้า 232

การเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกของชาวฝรั่งเศส ซึ่งเริ่มงานในประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ. 1662 โดยการจัดตั้งโรงเรียนแมตตะวันตกเพื่อเผยแพร่ศาสนา บันทึกของบาทหลวง เคอ ซัวลี เล่าถึงโรงเรียนของบาทหลวงคาทอลิกในเวลานั้นไว้มากมาย ถึงความตอนหนึ่งกล่าวไว้ดังนี้

...ครูและนักเรียนโรงเรียนศรีอยุธยา และโรงเรียนมัสพรอนด์ (Le College de Masprend) ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงศรีอยุธยา ประมาณ 2 หลีก พวกกันมาเป็นหมวดเป็นหมู่มาค่านับทานราชทูต ... เป็นคนหลายชาติหลายภาษาค่วมันมี จีน ญี่ปุ่น เขมร ลาว มอญและไทย คนทั้งหมดคนนั้นต่าง่ามะหริค...นักเรียนญวนคนหนึ่งกล่าวสุนทรพจน์เป็นภาษาละตินถูกต้อง เรียบร้อยดีมาก และนักเรียนสามเณร เขมรอีกคนหนึ่งก็กล่าวสุนทรพจน์เช่นเดียวกันยิ่งดีหนักขึ้นไปกว่านักเรียนสามเณรญวนอีก เป็นความจริงทีเดียว พวกเราได้ตั้งหลักฐานและโครงการแห่งศาสนาลงไว้ อย่างมั่นคงแข็งแรงแล้ว 12

จากหลักฐานตามบันทึกนี้ แสดงว่ามีชขันนารีในเวลานั้นไม่ได้ใช้ภาษาไทยในโรงเรียนที่ตั้งขึ้น ถึงกระนั้นก็ยังเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ดังที่พบในรายงานของเจ้าพระยาวิชาเยนทร์ ซึ่งมีไปยังองค์สันคปาปา ได้กล่าวถึงบาทหลวงไว้ว่า

¹² สันธานวิทยาสีหธิ์, แปล จดหมายเหตุรายวัน (บาทหลวงเคอซัวลี) 2475,

"พวกบาทหลวงควรจะให้คนไทยให้ถูกต้องเสียก่อน จึงจะสามารถนำให้ผู้อื่นเชื่อตาม"¹³ แต่โรงเรียนของมิชชันนารีนี้ได้ออกให้เกิดผลทางการศึกษาของไทยอย่างหนึ่ง กล่าวคือ สมเด็จพระนารายณ์ทรงวิตกว่า เด็กไทยหากไปเรียนหนังสือในโรงเรียนบาทหลวงแล้ว อาจจะได้ภาษาและขนบธรรมเนียมของคน พระองค์จึงมีรับสั่งให้พระโหราธิบดี นัก - ปราชญ์ผู้มีชื่อเสียงว่า เชี่ยวชาญอักษรสมัยในครั้งนั้นแต่งหนังสือไทยเพื่อให้เป็นตำราสำหรับเล่าเรียนภาษาไทยให้แตกฉานลึกซึ้ง "หนังสือจินตาคณิที่พระโหราธิบดีแต่งขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์นั้น ยังมีเค้าเงื่อนที่จะสันนิษฐานว่า ในการศึกษาวิชาดังกล่าว ตำรับตำราสำหรับนักเรียนหาไม่มี พระโหราธิบดีจึงรวบรวมระเบียบวิชาต่าง ๆ ทำเป็นตำราไว้ในหนังสือจินตาคณิอันเป็นตำราเล่มแรกในภาษาไทย"¹⁴

ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่า เวลานั้นชาวต่างประเทศเรียนภาษาไทยด้วยวิธีใด บาทหลวง เดอ ชัววีย์ บันทึกการเรียนภาษาไทยของท่านไว้เพียงว่า "ข้าพเจ้าจะจัดส่งตัวเขียน ก.ข.ก กา ของสยามมาให้ดู... ท่านอาจไม่เชื่อก็ได้ว่า ถ้านำเอาเสียงคน - ตรีเท่าที่ข้าพเจ้ารู้ เข้าช่วยสักหน่อยแล้ว จะช่วยให้การออกเสียงภาษาสยามง่ายขึ้น"¹⁵ แต่กระนั้นก็มีหลักฐานว่าชาวต่างประเทศสามารถใช้ภาษาไทยได้ เพราะใน พ.ศ. 2273 ซึ่งอยู่ในรัชกาลของพระเจ้าท้ายสระ พระองค์มีพระราชโองการไม่ให้บาทหลวง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹³ สำเนาจดหมายเทศุ "เรื่องส่งทูตไทยไปยังกรุงโรมครั้งที่ 2 ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช" (สยามพันธชยการ, 2475) หน้า 34

¹⁴ แสงโสม เกษมศรี, ม.ร.ว., ประวัติครู (คุรุสภา, 2500) หน้า 2 - 3

¹⁵ สันต์ ท. โกมลบุตร, แปล จดหมายเทศุรายวันการเดินทางไปสู่ประเทศสยาม (บาทหลวง เดอ ชัววีย์) 2516 หน้า 175

สั่งสอนเป็นภาษาไทย ภาษามอญ ภาษาลาว ภาษาญวน และภาษาจีน มีความกล่าวไว้ในจดหมายเหตุน่า พ.ศ. 2273 ทางฝ่ายไทยให้นำคำจารึกลงในแผ่นศิลาไปตั้งไว้ที่หน้าประตูโบสถ์ของคณะบาทหลวงในกรุงศรีอยุธยา มีข้อห้ามที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทยดังนี้

1. ห้ามมิให้ใช้คัมภีร์หนังสือเขมรและหนังสือไทย สำหรับไปเขียนหนังสือสั่งสอนศาสนาคริสต์
2. ห้ามมิให้พวกมิชชันนารี เทศนาสั่งสอนเป็นภาษาไทย ... 16

หลังจากนั้นมาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับชาติตะวันตกก็ลดน้อยลง มาเริ่มต้นใหม่อีกครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สมเด็จพระยาตากำรกราชานุภาพไคทรงอธิบายไว้ดังนี้

การสมาคมและการเจรจาการค้าบ้านเมืองกับฝรั่งแต่ก่อน ไทยเรากล้ามากด้วยเหตุสองประการ คือ ที่มีความนิยมแบบอย่างข้างจีนมาแต่โบราณประการหนึ่ง ที่ไม่รู้ภาษาฝรั่งประการหนึ่ง

ลักษณะการพูดจากันในระหว่างไทยกับทูตฝรั่ง เมื่อคราว -
 ครอบเพ็ชทูตอังกฤษเข้ามาในรัชกาลที่ 2 ก็ดี แลคราวเฮนรี เบอ
 นีเข้ามาเมื่อต้นรัชกาลที่ 3 ก็ดี ยังไม่มีผู้ใดในประเทศนี้ที่รู้
 ภาษาอังกฤษสำหรับใช้เป็นลาบ ทูตอังกฤษนี้แต่ลามที่รู้ภาษาอัง
 ฤกษ์กับภาษามลายู ต้องพูดภาษาอังกฤษให้ลามส่งภาษามลายู

มาให้ล่ามภาษามลายูของไทยแปล เสนอ เป็นภาษาไทย ฝ่ายไทย
จะพูดไปที่ห้องโถงสามสองต่อเช่นนั้น ครั้นมาถึงทูตอเมริกันเข้า
มาครั้ง เอคมันรอน เบ็ค มีพวกมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาตั้งอยู่ใน
กรุงเทพฯ จนรู้ภาษาไทยแล้ว ได้อาศัยพวกมิชชันนารี เป็นล่าม 17

มิชชันนารีชาวอเมริกันนับเป็นชาวตะวันตกที่เรียนภาษาไทยอย่างจริงจัง ศึกษา
ภาษาไทยเพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่งานศาสนา จนได้ทำประโยชน์อย่างสำคัญคือ เป็นผู้
ริเริ่มการพิมพ์หนังสือภาษาไทย ซึ่งปรากฏหลักฐานว่าผู้เริ่มเรียนภาษานั้นเป็นมิชชัน
นารีอเมริกันประจำรังกุ้ง จากประวัติโปรแตสแตนท์ในประเทศไทยกล่าวว่า

แอนน์ เฮเซลไทน์ จัดสัน (Mrs. Ann Hazeltine Judson)
ภรรยาของศาสนาจารย์ แอคโคไนราม จัดสัน Rev.
Andenrian Judson ได้สนใจในนิคมเขลยไทยที่ถูกกวาดต้อน
ไปไว้ที่เมืองมอลเมน เธอเรียนภาษาไทยแล้วแปลหนังสือคำถาม-
คำตอบภาษาพม่าที่ศาสนาจารย์ จัดสัน ได้เขียนขึ้นออกเป็นภาษาไทย
แล้วส่งไปพิมพ์ที่เมืองเซรัมบัวร์ อินเดียนางเฮเซลไทน์เรียน
ภาษาไทยประมาณ 1 ปีครึ่ง สามารถแปลคัมภีร์แมทธิว (Gospel
of Mathew) เป็นภาษาไทยจัดพิมพ์ขึ้นปลาย พ.ศ. 2362
(ค.ศ. 1819) ต่อมาแทนพิมพ์พร้อมด้วยตัวพิมพ์ภาษาไทย
ศาสนาทูต ดร. แคนบิช บรัดเลย์ ได้ซื้อมาจากศาสนาจารย์ โรเบอร์ต

17 คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, "อธิบายต้นเรื่องจดหมายเหตุ"
จดหมายเหตุเรื่องเชอเชมสบรุกเข้ามาขอทำสัญญาในรัชกาลที่ 3 (พระนเรศวร, 2466),
หน้า 6 - 7

เบิร์นที่สิงคโปร์ แล้วนำเข้ามากรุงเทพฯ ตั้งเป็นโรงพิมพ์ไทย
18
แห่งแรกใน ค.ศ. 1835

การเรียนภาษาไทยของมิชชันนารีสมัยนั้นเต็มไปด้วยความยากลำบาก ในประ-
วัติของ คร. กุทสลาฟ (Carl Augustus Freiderick Gutzlaff M. D.)
มิชชันนารีผู้หนึ่งซึ่งสนใจเรียนภาษาไทยได้เล่าไว้ว่า

...ในปี ค.ศ. 1828 คร. กุทสลาฟ และ มร.ทอมสัน Rev.
Jacob Tomlin ได้เข้ามาอยู่ในบ้านหลังหนึ่ง ในกรุงเทพฯ ...
ภายในเวลา 6 เดือนที่เข้ามาอยู่ได้ทำการแปลพระธรรมกิติคุณ
ทั้ง 4 และพระธรรมโรมจากภาษาจีนเป็นไทย แต่ทำการแปลไม่
ได้สมบูรณ์นัก ทั้งสองอาศัยผู้ช่วยชาวจีน มร. คิง อ่านข้อความ
เป็นตอน ๆ จากพระคัมภีร์ภาษาจีน แล้วอธิบายออกเป็นภาษาไทย
อย่างตะกุกตะกัก ส่วนผู้ช่วยชาวพม่า มร.ฮอน, ผู้ซึ่งรู้ภาษาไทย
ดีกว่าได้อ่านทวนอีกครั้ง แล้วเขียนลงตามความเข้าใจของเขา
นอกจากการแปลทั้งสองมิชชันนารีได้พยายามทำพจนานุกรม
อังกฤษ - ไทย ได้ถึงตัว "อาร์" 19

ต่อมาคร. กุทสลาฟเดินทางกลับไปสมรส และเมื่อกลับเข้ามาเมืองไทยอีกครั้ง
คร. กุทสลาฟและภรรยา ได้พิมพ์พจนานุกรมเกี่ยวกับภาษาไทยมากขึ้น "ภายใน 1 ปี

18

เคนเนธ อี. แวลส์ คร. ประวัติโปรเตสแตนต์ในประเทศไทย (สภาคริสต-
จักรแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ 2501), หน้า 6

19

เล่มเดิม, หน้า 7

ท่านได้แปลพระคัมภีร์ทั้ง เล่ม เป็นภาษาไทยที่ไม่สู้สมบูรณ์นัก ข้ายังได้แปลบางตอนเป็นภาษาลาวและเขมร ทั้งสองได้ผลิตพจนานุกรมและไวยากรณ์ไทยและเขมรด้วย"²⁰

ในขณะที่มิชชันนารีเหล่านี้เรียนภาษาไทยก็สอนภาษาอังกฤษไปด้วย มีคนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษในรุ่นแรกหลายคน เช่น ขุนปรีชาชาญสมุทร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงผนวช เป็นต้น การเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว เริ่มจากในราชสำนักเมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ และขยายมาสู่ประชาชนเมื่อมีการจัดตั้งโรงเรียนแบบใหม่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ในเวลาต่อมามีการพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงให้ผู้สอบได้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ คนทั้งหลายยิ่งหันมาสนใจศึกษาภาษาอังกฤษกันมากขึ้น จนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า

...แต่เพียงผู้ซึ่งไม่มีความรู้ในภาษาของตัวเองในเบื้องต้นและตอนชুরะเสีย ตั้งหน้าเรียนเอาแบบฝรั่ง บางทีเป็นเหตุให้เสียเวลา แลกกลับมาทำไมได้สะดวกทันที เพราะไม่รู้ภาษาของตัวเอง ชัดเจน แลไม่รู้ประเพณีบ้านเมืองของตัวเองอย่างไร นักเรียนบางคนได้ล้มภาษาไทยที่เคียว เพราะฉะนั้นเราจึงตักเตือนนักเรียนเหล่านั้นว่า ให้พึงนึกในใจไว้ว่า เราไม่ใ้มาเรียนจะเป็นฝรั่ง เราเรียนเพื่อที่จะเป็นคนไทยที่มีความรู้เสมอด้วยฝรั่ง... ไม่ควรมีความท้อลยใจในการเล่าเรียนภาษาของตัวเองก็ดี ภาษาต่างประเทศก็ดี ในเมืองเราได้คิดอยู่ที่จะอุดหนุน ²¹

²⁰ เคนเนท อี. แวลส์, ดร. เรื่องเดิม หน้า 8

²¹ เอกสาร เรื่องการจัดการศึกษาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ, 2511

คนไทยส่วนใหญ่ ถ้าพูดถึงการเรียนภาษาต่างประเทศแล้วทุกคนจะยอมรับ มองเห็นความสำคัญและความจำเป็น แต่หาพูดถึงในทางกลับกัน คือ ให้ชาวต่างประเทศเรียนภาษาไทย แทบทุกคนจะไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นแต่อย่างใด คนไทยนิยมที่จะติดต่อกับชาวต่างประเทศด้วยภาษาของเขา มากกว่าที่จะใช้ภาษาไทย ชาวต่างชาติเองต่างหาก เป็นผู้กระหน่ำถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาไทย เขาทราบดีว่าการติดต่อทางการเมือง วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ จะดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้นถ้าใช้ภาษาท้องถิ่น หมอวิลเลียม คลิฟตัน คอคค, กล่าวว่ "ทั่วทั้งดินแดนเหล่านั้น ย่อมยินดีรับรองผู้ที่พูดภาษาไทยของเขาได้ และคบค้ากันอย่างมิตร และเอื้อเฟื้อ"²²

ความคิดเช่นนั้นเองที่เป็นสาเหตุให้การค้นคว้าภาษาไทยตามหลักภาษาศาสตร์เริ่มขึ้นในสหรัฐอเมริกาสถาบัน The Linguistics Society of America. และสถาบัน The Intensive Language Program of American Council of Learned Society. ได้ทำการศึกษารายละเอียดเพื่อประโยชน์ในกิจการทหาร²³ หมอมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ เล่าว่า "เราได้เห็นผลของการสอนนี้เมื่อเลิกสงครามมหาเอเชียบูรพา มีทหารอเมริกันออกมาจากป่า พุคไทยได้คล่องแคล่ว สื่อสารได้โดยสะดวก"²⁴

²² วิลเลียม คลิฟตัน คอคค, ไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2482) หน้า 164

²³ Hass, Mary R. , Outline of Thai Grammar (Berkely University of California, Dept; of Orient Language, 1951) p. 1

²⁴ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. "ปัญหาการสอนภาษาต่างประเทศแก่เด็กไทย" (กรมการฝึกหัดครู 2513) หน้า 4

ในคานแบบเรียน เมื่อ ค.ศ. 1942 Mary Hass. ได้เขียนแบบเรียนชื่อ
 The Thai System of Writing . ใช้นสอนในมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย
 ตามโครงการของสถาบัน The Intensive Language Program of American
 Council of Learned Society. ต่อมา Stuart
 Campbell, Chuan Shaweevongs. ได้ร่วมกันเขียน The Fundamentals
 of the Thai Language. ขึ้นเป็นหนังสือสำหรับให้ผู้ที่พูดภาษาอังกฤษเรียน หนังสือ
 เล่มนี้พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1957

ในปี ค.ศ. 1962 Edward M. Anthony. เขียน A Programmed
 Course in Reading Thai Syllable . มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้สนใจ
 จะเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองใช้ หนังสือชุดนี้มี 2 เล่ม และจัดพิมพ์เพื่อใช้ในมหา
 วิทยาลัยมิชิแกน

ในปี ค.ศ. 1970 Warren G. Yates, Absorn Tryon. ได้ร่วมกัน
 เขียนหนังสือ Basic Course ขึ้น 2 เล่ม โดยการสนับสนุนของ Foreign
 Service Institute. แห่งสหรัฐอเมริกา และในเวลาเดียวกันนั้น
 Cornell University .; Southeast Asia Programs . ได้จัดพิมพ์
 หนังสือชุด Thai Culture Reader. และ Introduction to
 Thai Literature เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านสำหรับชาวต่างประเทศที่ต้องการศึกษา
 ภาษาไทยให้ได้อ่านเรื่องราวต่าง ๆ อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวรรณกรรม
 ไทย

จาก ค.ศ. 1828 ที่ คร. กุศลลาภเริ่มศึกษาภาษาไทยเป็นต้นมา ได้มีชาวต่าง
 ประเทศจำนวนมากที่ศึกษาภาษาไทยและบันทึกถึงการ เรียนภาษาไทยไว้ให้คนรุ่นต่อ ๆ มา

หากการค้นคว้าต่อ ชาวต่างประเทศเหล่านี้อาจจะพูดภาษาไทยไม่ได้ก็เท่ากับไทย แต่เขาพยายามศึกษาค้นคว้าภาษาไทยด้วยหลักวิชาใหม่ ๆ แบบเรียนภาษาไทยเพื่อชาวต่างประเทศมีขึ้นมาเรื่อย ๆ และมักจะเป็นแบบเรียนที่สร้างขึ้นในต่างประเทศเพื่อจุดมุ่งหมาย — อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เพื่อประโยชน์ในกิจการทหาร กิจการของหน่วยอาสาสมัคร เป็นต้น

ในขณะที่การเรียนภาษาคำต่างประเทศในประเทศไทยเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว การเรียนภาษาไทยในประเทศไทยก็มีแนวโน้มต่ำลง หากแต่กลับไปเป็นที่สนใจเรียนในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกา เมื่อคนไทยปล่อยให้ชาวต่างประเทศศึกษาค้นคว้าภาษาไทย สร้างแบบเรียนเอง แบบเรียนนั้น ๆ อาจจะสร้างขึ้นได้อย่างเหมาะสมตามธรรมชาติของการเรียนรู้ แต่ไม่ได้เกิดจากการวิเคราะห์ภาษาอย่างถี่ถ้วนจากนักภาษาศาสตร์ผู้เป็นเจ้าของภาษา และถ้าแบบเรียนนั้น ๆ มีข้อผิดพลาดก็จะเป็นสาเหตุให้การเรียนการสอนล้มเหลว เพราะในการจัดทำแบบเรียน นอกจากจะต้องมีเนื้อหาทางภาษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้นั้นเรียนเกิดทักษะทางภาษาทั้ง ๔ ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนครบถ้วนแล้ว แบบเรียนจะต้องมีการจัดลำดับบทเรียนตามความยากง่าย โดยเฉพาะแบบเรียนที่สร้างขึ้นสำหรับผู้นั้นที่มิใช่เจ้าของภาษา การเรียงลำดับบทเรียนจะต้องทำอย่างประณีต ต้องศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ภาษาของผู้นั้นเรียนตามวิธีการทางภาษาศาสตร์ และนำไปเปรียบเทียบกับภาษาที่จะเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของภาษาทั้งสอง และส่วนที่จะเป็นปัญหาสำหรับผู้นั้นเรียน

การศึกษาค้นคว้าความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของแบบสร้างในภาษาทั้งสองเป็นสิ่งจำเป็น และมีประโยชน์อย่างยิ่ง การเปรียบเทียบจะทำให้รู้ว่า ส่วนที่คล้ายคลึงกันนั้นจะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้โดยสะดวก คือครูอาจสอนให้ผู้นั้นเรียนเข้าใจ

ได้ง่าย นำไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว สำหรับส่วนที่ต่างกันนั้น ครูควรเข้าใจว่าอาจจะเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียน เพราะเป็นสิ่งแปลกและใหม่ แบบเรียนที่สร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์ภาษาจากเจ้าของภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ ย่อมมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างยิ่ง

นอกจากนั้นแบบเรียนยังต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรม เพราะ "ความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา" ส่วนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา และเรียนภาษาได้ดียิ่งขึ้น²⁵ ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจแนวความคิด ส่วนภาษา ความรู้สึก และภูมิหลังของสิ่งที่เรียนได้แจ่มแจ้ง Robert Lado. ให้ข้อเสนอแนะว่า แบบเรียนจะคงเสนอแบบสร้างของภาษา และวัฒนธรรมในรูปแบบที่ช่วยให้การเรียนง่ายขึ้น เพราะว่าการเรียนภาษาใดภาษาหนึ่ง เป็นภาษาต่างประเทศยากกว่าการเรียนในฐานะที่เป็นภาษาของตนเอง "แบบเรียนควรจัดลำดับโครงสร้างของไวยากรณ์ การออกเสียง ศัพท์ และเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้เหมาะสม"²⁶

006537

ในปัจจุบันสถานสอนภาษา เอ.ยู.เอ. ได้สร้างแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ใช้ชื่อว่า A.U.A. Language Center Thai Course. แบบเรียนชุดนี้แม้จะสร้างขึ้นในประเทศไทย แต่มีผู้เขียนเป็นชาวต่างประเทศ เมื่อสถานสอนภาษา เอ.ยู.เอ. เปิดสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศ

²⁵ Lado, Robert. Language Testing (1st.ed.; Longmans, 1961)

p. 275

²⁶ Lado, Robert. Language Across Culture (Michigan,;1968)p.2

ก็ได้ใช้แบบเรียนชุดนี้เรื่อยมาตั้งแต่ ค.ศ. 1967 และด้วยเหตุผลที่ว่า "การวิจัยกับการสร้างตำรา - สัมพันธ์กัน ผลงานวิจัยเป็นรากฐานของตำรา" ²⁷ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะวิเคราะห์แบบเรียนชุดนี้ โดยอาศัยหลักภาษาศาสตร์ และความเหมาะสมของเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย ผลการวิจัยจะช่วยให้ได้รับข้อมูลในการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเพื่อชาวต่างประเทศผู้ต้องการศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง อันจะเป็นการเผยแพร่ภาษาไทยแก่ชาวต่างชาติให้กว้างขวางต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแบบเรียนภาษาไทยที่จัดทำขึ้นสำหรับผู้เริ่มเรียนชาวต่างประเทศในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและความเหมาะสมของแบบเรียนนั้น ๆ ตามหลักภาษาศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 เสียง (Pronunciation)
    - 2.1.1 เพื่อศึกษาว่าการจัดบทเรียนถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์หรือไม่
    - 2.1.2 เพื่อศึกษาว่าเนื้อหาทางการสอนเสียงเป็นอย่างไร
  - 2.2 ศัพท์ (Vocabulary)
    - 2.2.1 เพื่อศึกษาว่าแบบเรียนใช้คำศัพท์ที่เป็นประโยชน์ในการติดต่อกับเจ้าของภาษาหรือไม่
    - 2.2.2 เพื่อศึกษาว่าจำนวนศัพท์มีพอเพียงที่จะนำไปใช้หรือไม่

เจตนา นาควัชระ, คร. , "ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดี" รายงานการสัมมนาเรื่องการสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา, คณะอักษรศาสตร์ จุฬา, 2516)

- 2.2.3 เพื่อศึกษาว่าในการให้ความหมายของศัพท์ ได้มีการนำศัพท์ไปสัมพันธ์กับประโยค โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจศัพท์นั้น มากน้อยเพียงใด
- 2.3 เนื้อหาทางวัฒนธรรม
  - 2.3.1 เพื่อศึกษาว่าในแต่ละบทมีความรู้ทางวัฒนธรรมหรือไม่
  - 2.3.2 เพื่อศึกษาว่าในความรู้ทางวัฒนธรรมที่เรียนจะพบเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนหรือไม่
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา เกี่ยวกับการใช้แบบเรียนภาษาไทยดังกล่าว
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการสร้างและใช้แบบเรียนภาษาไทยที่เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้จำกัดอยู่ภายในขอบเขตของความมุ่งหมายที่ตั้งไว้เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยนี้ถือว่า แบบเรียนภาษาไทยชุด A.U.A. Language Center Thai Course เป็นแบบเรียนสำหรับชาวต่างประเทศผู้เริ่มเรียนภาษาไทย

2. การศึกษานี้วิเคราะห์โดยใช้หลักภาษาศาสตร์แบบโครงสร้าง คำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความคิดเห็นของครูและผู้เรียนประกอบการวิเคราะห์ด้วย

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2. ผู้สนใจภาษาไทยจะใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์แบบเรียนทำนองเดียวกันนี้

3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการวิจัยค้นคว้าและจัดทำแบบเรียนภาษาไทยสำหรับสอนชาวต่างประเทศต่อไป

4. ผู้วิจัยจะได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อประโยชน์ในอาชีพต่อไป

คำจำกัดความเฉพาะในการวิจัยนี้

1. แบบเรียน หมายถึง แบบเรียนชุด A.U.A. Language Center Thai Course . เท่านั้น

2. ศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่มีความหมายในตัวเอง (Content Words) ไม่รวมคำประสมพบปะ สันธาน กริยาช่วย และคำช่วยพูด ที่มีความหมายชัดเจนเมื่อเข้าอยู่ในรูปประโยค

3. เสียง (Pronunciation) หมายถึง เสียงภาษาไทยมาตรฐาน (Standard Thai)

4. การสอนตามหลักภาษาศาสตร์ หมายถึง การสอนที่เริ่มจากเสียง ศัพท์ และแบบสร้าง ตามลำดับ

5. วัฒนธรรม หมายถึง ระเบียบสังคมของชนกลุ่มหนึ่ง ประเทศหนึ่ง เป็นลักษณะประจำกลุ่มชน หรือชาติ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นลักษณะที่แตกต่างจากชนกลุ่มอื่น หรือลักษณะที่เหมือนชนกลุ่มอื่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาของแบบเรียนในคำเสียง เพื่อนำมาวิเคราะห์ความถี่ของการฝึกเสียง ทั้งเสียงที่เป็นปัญหาแก่ผู้เรียน และเสียงที่ไม่เป็นปัญหาแก่ผู้เรียน
2. ศึกษาเนื้อหาของแบบเรียนในคำศัพท์ และนำมาวิเคราะห์จำแนกชนิดของคำศัพท์ เพื่อศึกษาถึงคุณค่าของแบบเรียนในด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ศึกษาเนื้อหาของแบบเรียนในคำวัฒนธรรมไทยว่ามีเพียงพอที่ผู้เรียนจะเข้าใจลักษณะวัฒนธรรมไทยหรือไม่
4. ออกแบบสอบถามครูผู้สอนในสถานสอนภาษา เอ.ยู.เอ. และผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาคำต่าง ๆ ของแบบเรียน และความคิดเห็นส่วนตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย